

ROLUL FILOSOFIEI ÎN VIAȚA OMULUI ȘI A SOCIETĂȚII

Alexandru ZASTAVNEȚCHI¹

¹Universitate Tehnică a Moldovei, *Facultatea Calculatoare, Informatică și Microelectronică, Departamentul Informatică și Ingineria Sistemelor, gr. IA-191, Chișinău, Republica Moldova*

*Autorul corespondent: Alexandru Zastavnețchi, zastavnetchi.alexandru@iis.utm.md

Abstract: În acest articol se spune despre importanța prezenței filosofiei în diferite aspecte ale vieții umane. Se fac referințe la problemele contemporane care nu pot fi soluționate fără niște acțiuni concrete și fără unele posibilități esențiale ale științei filosofice. Se menționează și se fac unele tangențe cu progresul tehnico-științific ale filosofilor care au făcut niște descoperiri fundamentale pentru dezvoltarea ulterioară a științei, încă din secolul IV. De asemenea este descris procesul de degradare a societății în cazul absenței sau excluderii filosofiei din viața oamenilor contemporani.

Cuvinte-cheie: filosofie, probleme, soluții, degradare, dezvoltare.

Introducere

Filosofia întodeauna a fost chemată în cazul unor eșecuri mari ale științei. Prin ea se înțelege izvorul tuturor științelor și cea mai bună cale de soluționare și dezvoltare a omenirii. Pe parcursul dezvoltării spre exemplu, matematicii: cei mai de merit savanți al acestui domeniu, deseori erau filosofi, prin ideile sale „stranii” ei puneau în lucru motorul progresului, generând noi căi și construind drumuri spre ceea ce avem.

- Cum filosofia ne modelează viața de zi cu zi?
- Cele mai luminate minți ale omenirii au discutat despre filosofie și viață, despre cum filosofia ne modelează viața de zi cu zi.

Originea întrebărilor

René Descartes (31 martie 1596 – 11 februarie 1650) a fost un filosof și matematician francez. În timpul campaniilor sale, și-a concretizat ideile de bază pe care s-au bazat marile sale descoperiri. A fondat liniile mari ale științei noi sub forma matematicii universale, a reformat algebra, a fondat o nouă geometrie, numită "geometrie analitică". A elaborat metoda de determinare a rădăcinilor întregi ale unei ecuații, prin descompunerea în factori a termenului liber, a elaborat regulile gândirii și respectiv regulile cercetării științifice [1].

„Gândul generează idei, motivul le asistă și logica le sprijină”. Așa pătrunde filosofia în viața noastră, prin acțiunile noastre zilnice, prin ideile, gândurile pe care le avem, validarea și analiza acestora.

Filosoful este cel care pune întrebări, caută răspunsuri și oferă motivul pentru care le-a pus. Imaginați-vă cum ar fi lumea fără întrebări ca:

- Cine este Dumnezeu?
- Există Dumnezeu?
- Care sunt principiile mele?
- Sunt ele principii bune și sănătoase? etc.

Totuși filosofia nu se rezumă la a pune întrebări și a oferi răspunsuri. Filosofia înseamnă înțelegerea lucrurilor în general, înseamnă să medităm asupra credințelor noastre, existenței, emoțiilor, valorilor etc, înseamnă a găsi răspunsul prin formarea unei noțiuni.

De unde venim? Unde ne ducem? Ca să ne ducem spre o înțelegere și mai bună, este nevoie de cunoaștere, înțelepciune, doar ea poate cerceta fiecare cale și cauză, pentru a găsi calea cea dreaptă.

Ce este bine? Ce este rău? Societatea contemporană deja nu mai știe niște principii de bază. Binele, începe să devină răul, societatea se bazează pe niște valori fizice ci nu morale.

Cum ne modelează filosofia viața de zi cu zi?

Când cauți răspunsuri pentru această întrebare de fapt folosești filosofia. Așadar totul începe cu o curiozitate și o întrebare prin care cauți răspunsuri. Aceste răspunsuri le căutăm zilnic, indiferent ce facem. Dacă ești medic, cauți răspunsuri pentru boala pe care o vindeci, dacă începi un program, gândești ce limbaj s-ar potrivi mai mult, aceasta și este filosofia.

Gândurile sunt o parte constantă a existenței umane. Acestea ar fi rămas goale și fără logică, dacă nu ar fi existat filosofia. Abilitatea de a gândi, de a dezvolta idei și de a le analiza din diferite puncte de vedere, de a le da noțiune și a le valida, înseamnă filosofie.

Modelarea concepțiilor în raport cu progresul tehnico-științific

La conferința *Google Zeitgeist* din anul 2011, fizicianul Stephen Hawking susținea că „filosofia nu a mai ținut în ultimul timp pasul cu avansul științific și nu mai este în stare să răspundă la întrebări fundamentale precum: De ce suntem aici? Și unde ne îndreptăm?... Filosofia este un domeniu mort, iar știința este cea care ne poate ajuta să aflăm răspunsul la aceste întrebări care ne macină de mii de ani” [2].

Nu filosofia s-a schimbat cel mai mult ci lumea asupra căreia s-a îndreptat contemplația filosofică. Revoluțiile științifice și tehnice, transformările sociale și mentale prin care a trecut societatea de-a lungul timpului, au determinat o separare a filosofiei de știință și de religie. Dacă filosofi ca Descartes, Spinoza sau Leibniz erau considerați deopotrivă filosofi, matematicieni, fizicieni sau biologi, peisajul contemporan oferă o distincție clară între omul de știință și filosof.

Știința deja a adus la unele catastrofe enorme pentru glob și pentru societate, este tendința de a găsi o planetă de rezervă, și din punctul de vedere a lui Hawking, ”știința este cea care ne poate ajuta să aflăm răspunsul la aceste întrebări care ne macină de mii de ani.” Va rămâne doar o singură întrebare, oare merită să cauți răspuns prin noile metode și tehnologii, când peste II- III secole, în tempoul de azi, planeta v-a muri? Poate trebuie puse întrebări concrete, care vor schimba orientarea gândirii, poate trebuie să le analizăm cunoștințele pe care le avem?

Odată cu progresul, s-a ajuns la unele întrebări, fără răspuns, se așteaptă iarăși un impuls, un om, care o să puie întrebării, să cerceteze cauzele și să ofere o soluție adecvată la așa întrebări ca delemma morală a automobilelor autoghidate, colonizarea interplanetară, încălzirea globală sau poluarea mediului.

Aparent izolată în raport cu celelalte forme ale cunoașterii, filosofia pare să nu mai reprezinte o nevoie a omului modern. „Utilitatea” filosofiei este din ce în ce mai mult pusă la îndoială. Acest fapt ne reprezintă imaginea reală, în ce dezastruoasă stare se află societatea contemporană. Plină de așa boli ca: consumatorism, iraționalism, poluare, pierderea de sine.

Filosofia însă, poate răspunde la diferite întrebări, clar, pe înțeles, fără a recurge la metode de programare neurolingvistică, manipulare, hipnoză, datorită metodelor de cercetare lui Descartes ca exemplu, care împărțea o întrebare în mai multe segmente, pentru a vedea tot spectrul problemei/ideii, a studia principiile, proveniența acesteia și a o soluționa în mod logic și valid. Astăzi se recurge la aceea că omul tinde ca problemele lui să fie rezolvate de la sine (apelând la psihologi, diverse substanțe, chiar și la internet), omul refuză să gândească. Aici și apare necesitatea de a adresa întrebări, nevoia de filosofie.

Concluzie

Datorită filozofiei se poate ajunge la schimbarea concepției omului despre lume, deoarece în cadrul rațiunii sale, formate în zilele de azi, omul nu caută soluții ci intenționează să acapareze alte teritorii și să cunoască metode de control și distrugere a altor planete, în schimbul încercării soluționării situației în care a ajuns. Astfel în ajutorul nostru vine filozofia, cu concepțiile și viziunile sale, formate de sute și mii de ani, cu căile de schimbare ideologică a concepțiilor întregii societăți și nu doar a unui individ în parte.

Referințe:

1. *Rene Descartes* [accesat 01.03.2020]. Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Ren%C3%A9_Descartes
2. *Google Zeitgeist* [accesat 01.03.2020]. Disponibil: <https://afterimage.ucpress.edu/content/39/3>